

Nr 15.

Av herrar **Vennerström** och **Hage**, om inrättande av fem nya provinsialläkaretjänster.

I skrivelse den 28 augusti 1923 hemställde medicinalstyrelsen till regeringen om fullföljande av planen angående provinsialläkaredistriktens omreglering i så måtto, att fem nya ordinarie provinsialläkaretjänster inrättades å ordinarie stat från och med år 1925. I årets statsverksproposition har vederbörande departementschef ansett sig förhindrad att tillstyrka uppförande å avlöningsstaten av nya provinsialläkaretjänster under nästa budgetår. Departementschefen har ansett det vara av finansiella skäl påkallat, att inrättandet av ordinarie provinsialläkaretjänster för tillfället inställdes. Det är nu tredje gången, som det är ifrågasatt, att den av 1916 års provinsialläkaredistriktskommitté uppgjorda och av riksdagen 1921 godkända plan för provinsialläkaredistriktens omreglering skall avbrytas.

Första gången, en inskränkning föreslogs, var vid 1922 års riksdag. Statsutskottet yrkade enhälligt att blott fem ordinarie provinsialläkaretjänster skulle inrättas i stället för de tio årligen, som ingingo i planen och som i statsverkspropositionen föreslagits för det kommande budgetåret. Riksdagen var dock icke villig att på statsutskottets hemställan sönderbryta planen. Den ansåg, att fullföljandet av den uppgjorda planen var en så betydelsefull livsfråga särskilt för den fattiga landsbygden, att den med mycket betydande majoritet vid gemensam votering beslöt godkänna regeringens förslag om inrättandet av tio ordinarie tjänster.

Det andra försöket gjordes vid 1923 års riksdag. Denna gång föreslog Kungl. Maj:t, att allenast fem provinsialläkaretjänster borde inrättas från och med 1924. Statsutskottet hemställde om bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Icke heller nu ville riksdagen vara med om någon som helst beskärning av den ursprungliga planen. Utan votering avslogo såväl andra som första kammaren Kungl. Maj:ts och statsutskottets förslag och beslöto även denna gång, att tio ordinarie tjänster skulle inrättas för det kommande året.

Riksdagen har sålunda på ett sätt som i tydlighet icke lämnar något övrigt att önska sagt ifrån, att omregleringsplanen bör vidhållas. Och de hittills förbragta skälen för ett inställande eller en inskränkning har riksdagen icke ansett giltiga.

Det skäl, som 1922 års statsutskott anförde, var farhågan, att hittills obesatta ödemarksdistrikt i norra Sverige fortfarande komma att vara vakanta, för den händelse att riksdagen utökade antalet ordinarie tjänster med så många som tio. Utvecklingen har visat, att det skälet icke var hållbart. Trots

Bihang till Riksdagens protokoll 1924. 4 saml. 4 häft. (Nr 12—16.) 2

de tio nya tjänsterna nedgick antalet vakanser betydligt, och i början på 1923 voro i stort sett de under lång tid vakanta tjänsterna i Norrland tillsatta. Icke heller vid 1924 års riksdag kan denna farhåga vara befogad. I sin skrivelse den 28 aug. 1923 meddelade medicinalstyrelsen, att av de vakanta ordinarie provinsialläkaretjänsterna voro endast tre belägna i nordligaste Sverige, nämligen Stuguns, Tärna och Dorotea distrikt, och någon större svårighet att få dessa tjänster besatta syntes icke föreligga. På senare tiden har i själva verket förmärkts en avsevärt starkare tillströmning av läkare till provinsialläkarebanan, något som tvevelsutän till en del kan tillskrivas de genom statens åtgärder ökade befördringsmöjligheterna. Inrättandet av de ordinarie distrikten har, såsom departementschefen Lindqvist anmärkte vid 1923 års riksdag, stimulerat sökande i högre grad än de extra distriktläkaretjänsterna gjort. Det vore beklagligt, om denna för tillfredsställandet av landsbygdens sjukvårdsbehov gynnsamma utveckling nu skulle hejdas.

När Kungl. Maj:t 1923 föreslog en inskränkning i planen, anfördes utslutande rent statsfinansiella skäl. Men riksdagen ansåg, att icke heller nödvändigheten att iakttaga största möjliga sparsamhet fick lägga hinder i vägen för planens fullföljande. Riksdagen ansåg, att sparsamhetsnitet gått för långt, när det gått ut över ett så ur folkhygienisk synpunkt behjärtansvärt ändamål. I årets statsverksproposition har departementschefen uteslutande hänvisat till nödvändigheten att spara såsom det enda motivet för förslaget att inställa inrättandet av nya ordinarie tjänster. Ingen vill förneka, att det ekonomiska läget ålägger statsmakterna stor varsamhet i fråga om utgifter, men sparsamheten borde kunna inriktas på lämpligare punkter än folkhygien, så mycket mera som det här gäller en jämförelsevis ringa utgift för staten. Redan i medicinalstyrelsens förslag till Kungl. Maj:t har vederbörlig hänsyn tagits till det nuvarande ekonomiska läget. Alla behöriga sparsamhetssynpunkter synas oss vara beaktade, om riksdagen nu ansluter sig till medicinalstyrelsens förslag att för tillfället besluta tillsättandet av fem nya tjänster för det kommande budgetsåret i stället för de tio ursprungligen beräknade.

Med denna motivering hemställles,

att riksdagen, med bifall i övrigt till vad Kungl. Maj:t under punkt 46 av femte huvudtiteln föreslår, måtte å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare från och med 1925 uppföra ytterligare 5 provinsialläkare och i anledning härav uppföra det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare med kronor 1,630,050.

Stockholm den 15 januari 1924.

Ivar Vennerström.

Ernst Hage.